

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

23 april 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van mevrouw Marijke Dillen en de heer Jan Penris –

**betreffende maatregelen tot het houden van een wetenschappelijk onderzoek
naar het aandeel van Nederlandstalige programma's op de openbare televisieomroep
en Nederlandstalige muziek op de radiozenders**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Wetenschappers zijn het erover eens dat er zich, zowel op televisie als op radio, in de ontspannings- en amusementsprogramma's een algemeen globaliseringsproces voordoet, waarbij Vlaanderen een bedenkelijke "voortrekkersrol" speelt. Vlaanderen als kleinere identiteit tracht zich al te gemakkelijk in te passen in dat globaliseringsproces. Dat leidt tot een doorgedreven "amerikanisering". Een bepaalde cultuur, het aannemen van een bepaalde levensstijl en een universele taal worden als het ware opgedrongen.

De verschillende culturen en identiteiten dreigen eerder variaties van een globale cultuur te worden dan dat ze voldoende aandacht besteden aan hun verschil met anderen, hun eigen karakter en hun eigen aard. We moeten pleiten voor het behoud van en meer aandacht voor de eigen authentieke cultuur.

We moeten daarbij beklemtonen dat Vlaanderen niet als een eiland binnen Europa moet bestaan en Europa niet als een eiland binnen de wereld. Het mag niet de bedoeling zijn Vlaanderen volledig af te zonderen. Interesse voor andere culturen en identiteiten kan verrijkend zijn. Maar Vlaanderen en Europa mogen zich niet overleveren aan een amerikanisering van de cultuur.

Vandaag is er een toenemend overwicht van een mediacultuur waarin het Engels dominant is en de formules "Amerikaans". Het is belangrijk na te gaan wat daarvan de gevolgen zijn.

Uit een onderzoek naar het aandeel van buitenlandse programma's in het totale programma-aanbod van de Vlaamse omroepen blijkt dat een groot deel (een grote meerderheid) afkomstig is uit het buitenland. Vooral de commerciële zenders hebben een zeer groot aantal programma's van buitenland, wat door verschillende factoren kan worden verklaard. Deze programma's zijn immers goedkope populaire programma's. De zendtijd wordt zo op een financieel interessante wijze opgevuld. De zenders bereiken zo een groot publiek, wat meer reclameopbrengsten en bijgevolg meer winst betekent. De zenders opteren voor veiligheid : dergelijke producties spreken een ruim publiek aan. En een ruim publiek betekent "macht".

Uit een onderzoek naar het aandeel dat Amerikaanse films en feuilletons op de Europese televi-

sie stations innemen, komen volgende gegevens naar voren :

- film : VTM 68 % van VSA-origine (88 % Engelstalig) (vijfde plaats in Europa) tegenover 0 % eigen producties ;
- televisiefeuilletons en -series :
BRTN 61 % VSA-origine
net 1 64 % Engelstalig (36 % VSA) tegenover 14 % eigen producties
net 2 100 % Engelstalig – alle VSA – geen eigen producties
VTM 94 % Engelstalig (72 % VSA) tegenover 2 % eigen producties

Wat betreft de radio zijn er geen wetenschappelijke cijfers voorhanden over het aandeel Nederlandstalige muziek op de zenders. Noch SABAM noch de BRTN-studiedienst kunnen die geven. Uit steekproeven door de BRTN blijken echter de volgende gemiddelden.

Vlaamse origine	23,11 %
Engelstalig	65,41 %.

Daarbij moet worden opgemerkt dat met "Vlaamse origine" niet Nederlandstalig wordt bedoeld, maar alles wat door Vlaamse artiesten wordt gebracht afgezien van de taal waarin wordt uitgezonden.

We moeten echter niet enkel aandacht besteden aan "Vlaamse" producties. We moeten beseffen dat we tegenover de overweldigende invloed van Amerikaanse producties naast een – meer belangrijke – aanwezigheid van Vlaamse producties ook een meertalig aanbod op Europees vlak kunnen zetten.

Daarbij is het belangrijk dat films in de originele versie worden vertoond met ondertiteling. Ook dat is een aspect van culturele verrijking.

Wetenschappelijk onderzoek naar het aandeel van buitenlandse producties is, wat betreft de televisie, al verricht, met uitzondering van onderzoek naar de taal waarin buitenlandse producties (films-feuilleton) op de TV-stations in Vlaanderen worden gebracht. Er is evenwel geen wetenschappelijk onderzoek naar de taal van de programmatie op de radio en evenmin naar het aandeel van andere Europese talen in de totale muziekprogrammatie. Het is dus de hoogste tijd dat er voldoende middelen worden vrijgemaakt om inzicht te verwerven in deze verhouding, teneinde de eigenheid van onze cultuur en van andere culturen te handhaven.

Eveneens moet er worden nagegaan wat de gevolgen zijn van het toenemende overwicht van een mediacultuur waarin het Engels dominant is en de formules "Amerikaans" voor de eigen taal en identiteit.

De vraag die we stellen naar een diepgaand onderzoek heeft als bedoeling wetenschappelijke gegevens te verzamelen om die ernstig statistisch te analyseren.

Uit een begroting voor een dergelijk onderzoek voor de radio opgesteld door het departement Communicatiewetenschappen van de KU-Leuven, blijkt dat een dergelijk onderzoek ongeveer 600.000 frank kost.

De afwezigheid van goede wetenschappelijke gegevens maakt het moeilijk om op het beleidsvlak de juiste besluiten te treffen en gepaste beleidsmaatregelen te nemen.

Niet alleen Vlaanderen is vragende partij, ook in het buitenland ontstaat een groter wordende consensus om meer producties van eigen taal en origine te programmeren. Voorbeeld : Frankrijk heeft 40 % programma's in de eigen taal).

Europa heeft in dezen ook een positieve invloed. In richtlijn 89.552 van 1989 zijn een aantal duidelijke bepalingen terzake opgenomen, waarbij normen zijn vastgesteld inzake zendtijd die gereserveerd moet worden voor Europese producties.

Uit het verslag over de toepassing van deze richtlijn dd. 31 mei 1995 blijkt dat over het geheel genomen de balans voor de Europese producties positief is en dat verschillende landen de normen hebben gehaald of zelfs overschreden. Voor enkele landen, zoals ons land, was de balans echter niet positief en werd de norm niet gehaald.

Dat wordt opnieuw bevestigd door hogervermelde cijfers inzake televisie. Thans bepaalt de Europese richtlijn dat "De Lidstaten met passende middelen erop toezien dat de televisie-omroeporganisaties het grootste gedeelte van hun zendtijd, met uitzondering van de aan nieuwsberichten, sportevenementen, spelen, reclame of teletekstdiensten of tele-winkelen gewijde zendtijd, voor Europese producties reserveren." (Artikel 4).

Marijke DILLEN

Jan PENRIS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat zowel op televisie als op radio er zich op het vlak van ontspanning en amusement een algemeen globaliseringsproces voordoet ;
- overwegende dat er een toenemend overwicht is van een mediacultuur waarin het Engels dominant is en de formules en het genre Amerikaans, wat leidt tot een verregaande "amerikanisering" ;
- overwegende dat niet kan worden ontkend dat dit globaliseringsproces een belangrijke invloed uitoefent, vooral op jongeren ;
- overwegende dat een brede Europese programmatie belangrijk is, waarbij het Nederlandstalige aandeel een belangrijke plaats moet innemen ;
- overwegende dat uit wetenschappelijk onderzoek naar het aandeel van Amerikaanse films en feuilletons op de Europese televisiestations, duidelijk naar voren komt dat producten van VSA-origine een groot aandeel opeisen ;
- overwegende dat er tot op heden geen wetenschappelijk onderzoek is verricht over het aandeel van Nederlandstalige muziek op de radiozenders ;
- overwegende dat er geen wetenschappelijk onderzoek is verricht naar de taal waarin buitenlandse producties op de televisie worden uitgebracht ;
- overwegende dat het aangewezen is zo spoedig mogelijk dergelijk wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren, om met wetenschappelijk goed onderbouwde informatie de nodige beleidsmaatregelen te kunnen nemen ;
- vraagt aan de Vlaamse regering

1° een wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren naar het aandeel van Nederlandstalige muziek en de verhouding tot de anderstalige muziek, uitgezonden door de verschillende omroeporganisaties in Vlaanderen enerzijds en naar het aandeel van andere Europese talen in deze totale muziekprogrammatie anderzijds ;

2° een wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de taal waarin de buitenlandse producties (films en feuilletons) op de televisiestations in Vlaanderen worden uitgebracht en de verhouding na te gaan naar de origine van de films en feuilletons uitgezonden in een vreemde taal ;

3° een beleid uit te bouwen van ondersteuning en stimulering van eigen Vlaamse producties zowel op televisie als op radio.

Marijke DILLEN

Jan PENRIS
